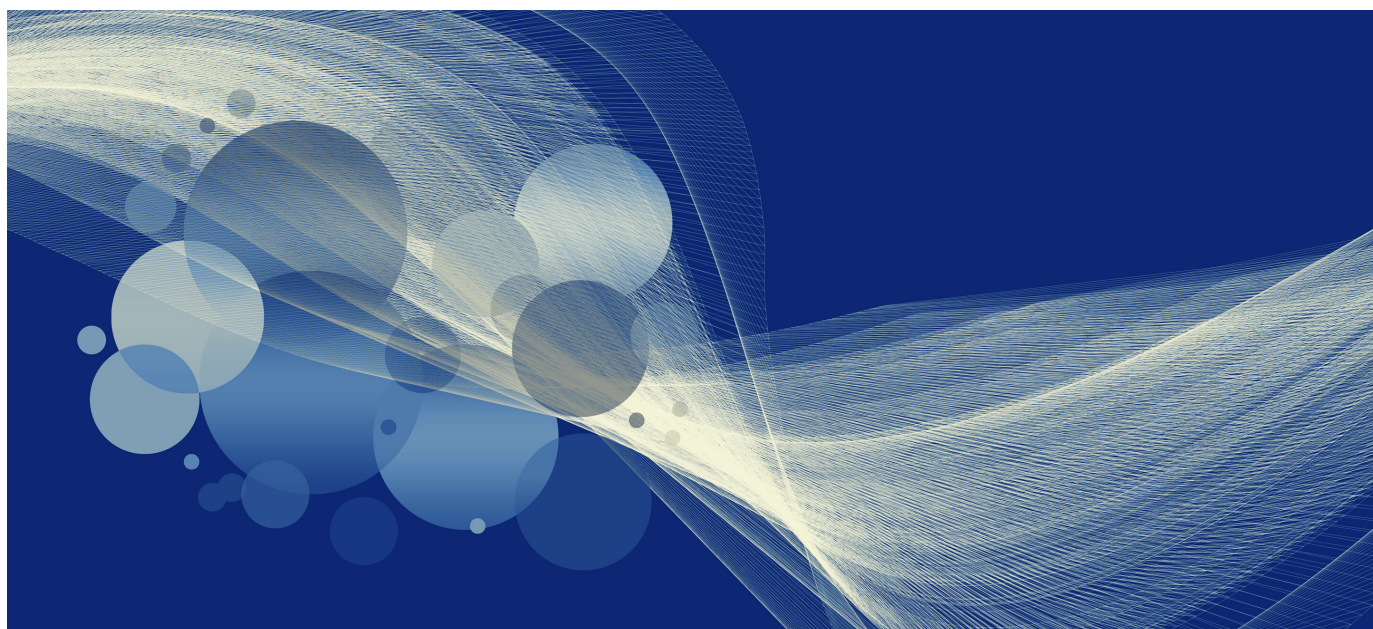

PRÀCTIQUES RESTAURATIVES

ÍNDEX

- 01** Qui som?
- 02** Metodologia
- 03** Les pràctiques restauratives
- 04** Objectius i pla de treball
- 05** Seguiment i avaluació

QUI SOM?

Cooperativa d'iniciativa social, amb passat associatiu, que aposta per al transformació comunitària a través del lema **PENSAR, FER I SENTIR**.

Després del nostre recorregut associatiu arribem a la constitució com a cooperativa.

QUÈ OFERIM?

Un pla de treball concret i a mida basat en FIAS per a poder millorar les relacions de la teva comunitat. Compartim amb tu i engeguem màquines per aportar el que necessites.

COM HO FEM?

Assoliment de la transformació amb la metodologia **FIAS**: Facilitació, Intervenció, Acompanyament/ Assessorament i Seguiment.

QUI SOM?

Un equip de professionals amb experiència, propers, creatius i amb ganes de seguir fomentant les sinèrgies i xarxa comunitària a través de la gestió integral de conflictes i promoció de la convivència.

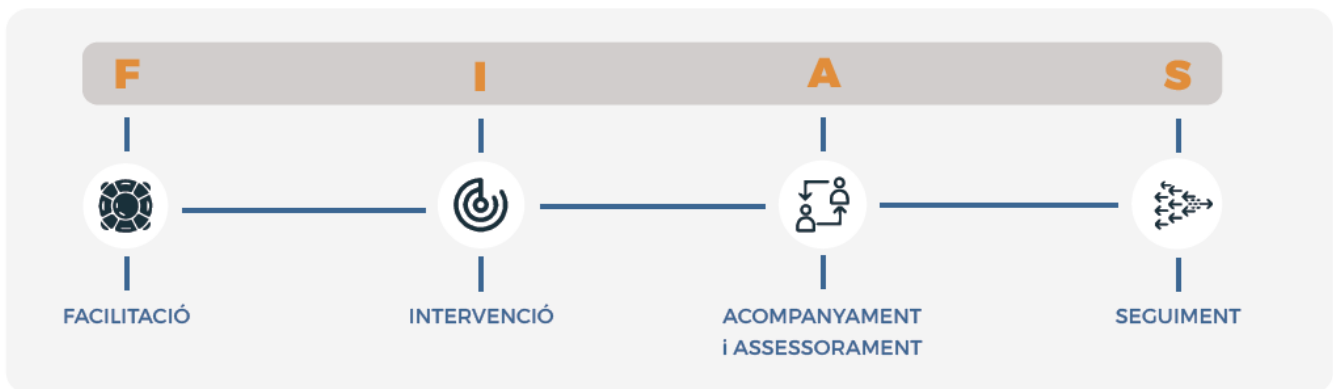
PER QUÈ NOSALTRES?

Pels nostres valors de transparència, resolució, realització, flexibilitat i adaptabilitat donant caliu per assegurar l'impacte social requerit.

METODOLOGIA

Espai Coneix a través de la metodologia FIAS (Facilitació, Intervenció, Acompanyament i Seguiment) proporciona el marc de desenvolupament de totes les fases de la proposta amb Descoberta com canal d'assessorament, acompanyament, tot proporcionant eines concretes per al bon funcionament de les accions previstes. Els participants són els agents actius en la construcció, disseny i dinamització de les sessions i accions derivades del projecte ja que els equips tècnics i la seva metodologia vetllen per l'apoderament de cadascun dels membres per l'objectiu comunitari.

FACILITACIÓ

És la suma d'habilitats, eines i tècniques que permeten assolir els reptes grupals enfocats a la pròpia transformació. Espai Coneix orienta al grup cap a la coordinació de tasques a realitzar des de la perspectiva apreciativa fent més fàcil el procés que afavoreix l'autonomia i autogestió dels i les participants.

INTERVENCIÓ

Són el conjunt d'accions que dissenyem, planifiquem i executem sobre una persona, grup o comunitat amb la intenció de desenvolupar les capacitats que ens condueixen a la transformació de la situació conflictiva en qualsevol de les seves fases (prevenció, gestió i/o transformació dels conflictes). Espai Coneix intervé en l'àmbit de la Gestió Integral de Conflictes i Promoció de la Convivència des de tres línies estratègiques d'actuació: Formació, Dinamització i Mediació.

Fases de la intervenció:

METODOLOGIA

ACOMPANYAMENT

És la manera de comprendre la relació socioeducativa entre la persona i/o col·lectiu i la persona professional. Espai Coneix comprèn l'acompanyament com la via per a poder escoltar, fer costat i generar possibilitats a les necessitats i interessos expressats per la persona i/o col·lectiu amb l'objectiu de complir un itinerari a mida i temporal.

ASSESSORAMENT

És el servei que oferim a professionals de l'àmbit de Gestió Integral de Conflictes i Promoció de la Convivència quan les persones, entitats i col·lectius desitgen transformar o potenciar la mirada apreciativa del seu model de treball.

Itinerari:

- ACOLLIDA
- VINCLE amb suport emocional.
- RECERCA D'ESTRATÈGIES (negociar, gestió de conflictes) i RECURSOS.
- PERÍODE D'ASSOLIMENT

L'assessorament consta de:

- Detecció de les necessitats i interessos del col·lectiu: procés, persones i problema.
- Disseny i recerca d'estratègies per assolir els objectius marcats.
- Proposició d' alternatives: creatives, viables sostenibles.
- Formació i acompanyament per a la implantació de les estratègies.
- Espai de consulta.

SEGUIMENT

És un procés continu que ens situa en la comprovació i avaluació de l'impacte de les noves accions incorporades en els processos de transformació a través dels indicadors establerts.

Espai Coneix té com a objectiu fer una observació detallada i exhaustiva de l'evolució de les noves estratègies personals, col·lectives i/o comunitàries per a tancar el procés de transformació amb la seguretat que el canvi és incorporat.

Dins el marc de la facilitació, encaixem el nostre programa de pràctiques restauratives i ens basem en allò que hem après de K. Gergen que recull en la següent frase:

"Tot el que té sentit a la vida
sorgeix de relacionar-nos."

LES PRÀCTIQUES RESTAURATIVES

Les pràctiques restauratives són una ciència social emergent que aposta per la gestió integral de conflictes (prevenció, provenció i resolució) amb la mirada posada en la transformació comunitària dels mateixos. La manera d'entendre i atendre les relacions és la clau, cuidar les relacions tenint en compte la reparació dels danys inter-personals ens permet apostar per la restauració de la seguretat comunitària entesa com a espai de co-responsabilitat en el qual, totes les persones - per tant, totes les veus- poden aportar.

Des del punt de vista de tranquil·litat i benestar com a fita compartida per tota la comunitat educativa, apostem per crear un programa viu que reculli les propostes viscudes i que ens han ajudin a anar incloent la filosofia restaurativa a cada centre educatiu on anem.

El programa que oferim té com a eix principal la filosofia de les pràctiques restauratives, és a dir, la creença i convicció que podem millorar la convivència a través de cuidar les relacions que establim les persones com a comunitat. Seguint a Jean Schmitz i Manuel Delgado, hem acollit el concepte de "**Zona restaurativa**" com a espai delimitat en el qual promoure les pràctiques restauratives tenint en compte l'efecte unificador i cohesionador de les mateixes.

Fins data d'avui, són diversos els conflictes escolars comunitaris que ens arriben i, amb ànim de sumar-nos a la gestió pacífica del conflicte, hem implementat aquest programa proposta per donar resposta constructiva a:

- Pors i anhels del professorat.
- Enfortir relacions interpersonals sanes entre l'alumnat.
- Transformar la no relació entre centre i entorn comunitari.

Així doncs, el programa respon a la gestió no punitiva ni rehabilitadora per donar espai efectiu a la comunitat.

LES PRÀCTIQUES RESTAURATIVES

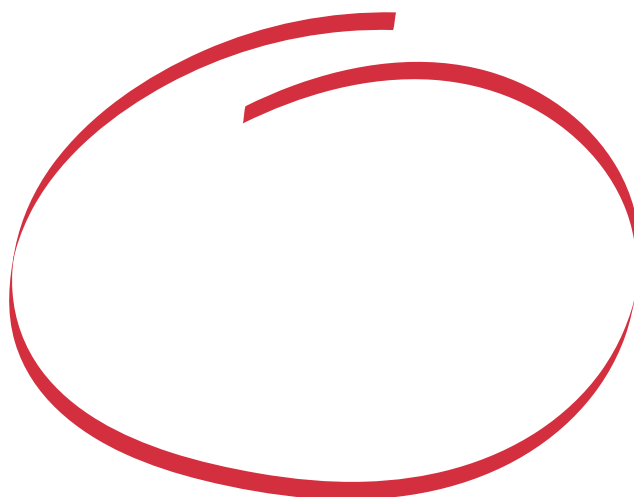
Les pràctiques restauratives es basen en el fonament que les persones poden fer canvis positius quan se les té presents, quan es fan i es pensen accions pensant amb elles i no per elles.

Les pràctiques restauratives tenen una visió apreciativa del que passa que ens permet poder prevenir o resoldre conflictes tenint en compte allò que funciona i així, no caure en allò que ens molesta i ens genera malestar.

Les pràctiques restauratives en els centres educatius són una eina alternativa per a poder gestionar els conflictes de manera pacífica, dialogada i participativa .Permeten compartir allò que es vol transformar en un espai segur i equitatiu que promou la corresponsabilitat en la gestió de la convivència.

Les pràctiques restauratives són:

- Oportunitat per a escoltar i ser escoltat.
- Espai segur i de confiança davant i amb el grup classe (comunitat)
- Promouen la responsabilitat en la gestió del conflicte.
- La resolució és col·lectiva
- Creació de connexions afectives.

LES PRÀCTIQUES RESTAURATIVES

Les pràctiques restauratives inclouen diversitat de metodologies que són aplicables segons la situació a tractar.

Els cercles de diàleg, pensant en el grup classe, consisteix a reunir l'alumnat en cercle amb la intenció de:

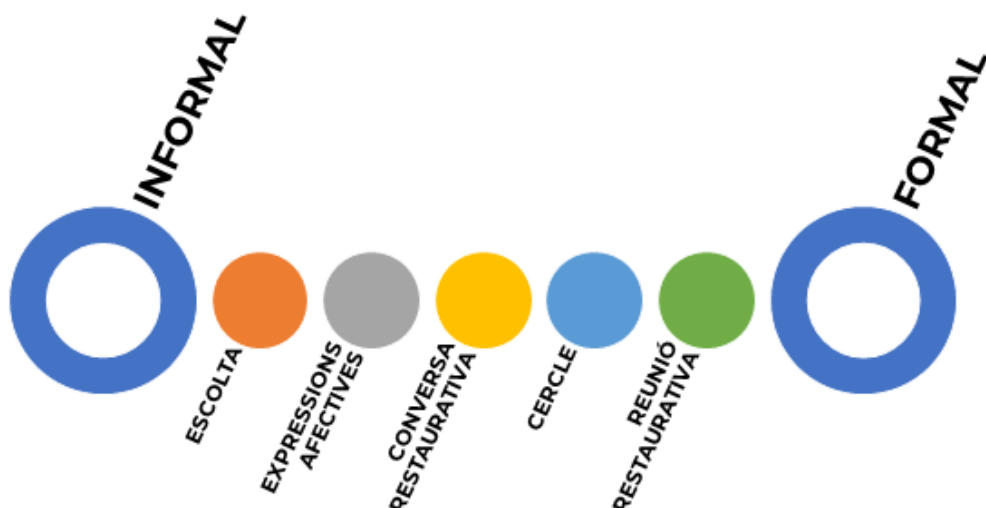
- Compartir des de la igualtat
- Escoltar i ser escoltats
- Generar un espai segur i de confiança

Essent tot el procés acompanyat per una persona facilitadora.

Els cercles de diàleg tenen com a objectiu:

- Afavorir la connexió entre els participants
- Potenciar la cohesió de grup
- Crear comunitat
- Resoldre aspectes d'aula de baixa intensitat.

En el cas que parlem de conflictes oberts, apostaríem per la realització d'una reunió restaurativa.

LES PRÀCTIQUES RESTAURATIVES

Els cercles restauratius són la figura estrella de les pràctiques restauratives i alhora, la més complexa de realitzar. En aquest dietari recollim la tipologia de cercles proactius (usats ja a les aules) i els reactius.

CERCLE PROACTIU - PREVENCIÓ: es tracta d'un cercle on promovem la connexió, igualtat, confiança, seguretat i responsabilitat, entre les persones participants. El cercle proactiu ens ajuda a crear sentit de comunitat i ens permet treballar objectius com coneixe'ns, aprendre a comunicar-nos, compartir perspectives sobre un tema, etc.

Fases del cercle proactiu:

0. Preparació del cercle: definir objectius, preparar objecte de paraula, cadires, espai etc.

1. Benvinguda i crear confiança (música, lectura, imatge...)

2. Explicació del cercle i aclarir per a què el fem. Principis i normes del cercle

3. Calibratge emocional: *Com arribes al cercle?*

4. Preguntes restauratives segons objectius del cercle.

a. Per divertir-se: *què et fa riure? quin seria el títol de la teva biografia? si anessis a l'infern, per què seria?*

b. Desitjos: *Com seria el teu dia ideal? A quin lloc et sents més feliç? Què necessites per sentir-te bé?*

c. Crear vincles: *Quin tipus d'amistats tens? A qui li explicaries els teus problemes? Què és el que més admires de X?*

5. Recull del que hem compartit. (espai per a generar consens si cal)

6. Tancament del cercle amb frase, paraula.... : *Què t'ha sorprès del cercle? Ens comparteixes un aspecte positiu del que hem viscut al cercle?*

Dades. *Importància de l'objecte de paraula: pot ser quelcom simbòlic a l'aula però, és aconsellable que sigui el mateix en les diferents sessions.*

Els cercles de diàleg poden ser seqüencials (seguim un ordre per a respondre) o no seqüencials. Hem de tenir present la importància de respectar qui no vol parlar o comunicar. Convidem a participar però no obliguem. Evitem frases com: es que sempre participen els mateixos.

LES PRÀCTIQUES RESTAURATIVES

CERCLE REACTIU - GESTIÓ CONFLICTE: es tracta del cercle que ens permet tractar un problema i com aquest ha afectat a la comunitat. Per a poder-se realitzar un cercle d'aquest tipus cal que les persones assistents estiguin familiaritzades amb els cercles proactius per a poder garantir que la dinàmica del cercle es pugui portar a terme.

El cercle reactiu té com a objectius: la reparació del dany causat (si s'arriba) i la restauració de les relacions.

En el context escolar no és aconsellable portar-lo a terme sense tenir pràctica en el procés de facilitació del mateix i sense tenir en compte la participació d'alguna persona externa.

De tota manera, recollim les preguntes clau que es realitzen per a tractar una situació conflictiva i que podem exportar com a docents a una conversa restaurativa.

PERSONA OFENSORA:

- Què ha passat?
- Què pensaves en aquell moment?
- Què ha passat des de llavors ençà?
- A qui ha afectat el que has fet? Com?
- Què pots fer per a millorar la situació?

PERSONA AFECTADA:

- Què ha passat?
- Com et sents pel que ha passat?
- Què has pensat des de llavors ençà?
- Què ha estat més difícil per a tu?
- Què necessites per a millorar la situació?

LES PRÀCTIQUES RESTAURATIVES

Per a poder portar a terme un Cercle Reactiu, com a la resta de cercles, s'ha de tenir present els principis que regeixen el cercle.

- Preparació i disposició de l'espai
- Torn de paraula i escolta activa (Objecte de paraula)
- Respecte: tothom té dret a expressar-se però no podem admetre insults ni desqualificacions.
- Voluntarietat: no podem obligar a ningú a compartir o xerrar
- Propietat: el cercle pertany als participants i per tant tot el que té lloc en el mateix
- Confidencialitat: el que passa al cercle es queda al cercle

Què no són les pràctiques restauratives?

- Una solució a tots els problemes
- Una eina que s'aplica i funciona al moment
- Un recurs extern al professorat.
- Una mirada hippie dels conflictes.
- Una fórmula màgica.
- Quelcom que depèn dels altres
- ....

OBJECTIUS I PLA DE TREBALL

Els principis de la pedagogia restaurativa es basen en l'ús de mètodes dialògics, climes democràtics, intercanvi d'opinions, treball en equip, etc. i és per aquest motiu que plantegem els següents objectius:

Objectiu general:

- Promoure la cultura de la pau al centre educatiu (pràctiques restauratives, mediació...)

Objectiu específic:

- Conscienciar sobre la prevenció i impacte de conflictes i de la violència
- Disminuir la violència, estigmatització etc. i generar espais segurs.
-

Objectiu operatiu:

- Incloure mètodes educatius constructius que l'equip docent es pot fer seu a través de recursos de facilitació
- Potenciar l'adaptabilitat i flexibilitat per assegurar-nos el traspàs d'eines d'Espai Coneix als professionals del centre educatiu.

Desenvolupament del programa per fases

Fase	Objectiu	Accions
Fase Compromís i motivació	Sensibilitzar i formar a l'equip docent, directiu...a la comunitat educativa. Compartir i estructurar la proposta Definir micro-zona	<ul style="list-style-type: none"> • Establir xarxa de coordinació • Recollir primeres impressions • Comprendre la caixa d'eines de gestió de conflictes actual
Fase: Sensibilització i formació	Capacitar a la comunitat educativa en pràctiques restauratives de la mà d'Espai Coneix	<ul style="list-style-type: none"> • Facilitació d'accions restauratives preventives a l'aula per part d'Espai Coneix i amb l'acompanyament de l'equip docent (totes les sessions compten amb una activitat concreta)
Fase: Diagnosi de la micro-zona	Analitzar i compartir l'avaluació de les facilitacions	<ul style="list-style-type: none"> • Ajustar les accions restauratives a les prioritats a tractar segons centre educatiu a cada grup aula
Fase: Pla de treball a mida	Dissenyar pla restauratiu a mida	<ul style="list-style-type: none"> • Aprofundir en la micro -zona com a grup divers amb l'atenció de trobar eines sostenibles

OBJECTIUS I PLA DE TREBALL

Desenvolupament per fases

Fase Execució

Acompanyar l'equip docent, directiu...a la comunitat educa com a facilitadora de pràctiques restauratives

- Acompanyar les dificultats, revisar i ajustar a les necessitats individuals dels i les professionals.

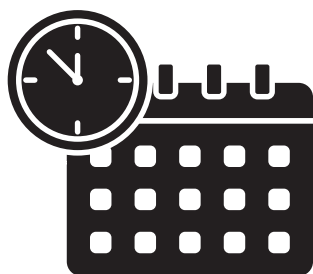
Fase: Capitalització i bones pràctiques

Informe i valoració de tot el procés

- Facilitació del cercle proactiu de l'implentació de les pràctiques restauratives al centre educatiu

El programa està pensat per a proveir d'eines als centres educatius i que Espai Coneix acabi essent agent extern d'assessorament. La comunitat educativa és la protagonista del procés.

Calendari: de setembre a juliol

Setembre (abans classes) s'inicia la formació i s'acaba al juliol amb cercle proactiu de valoració per a programa del següent curs.

Les fases es van adaptant al calendari escolar i a les necessitats del centre educatiu.

La programa està pensat per 15 hores setmanals: aquestes hores inclouen formació, facilitació aules i coordinacions. Les hores es poden distribuir i organitzar a mida.

SEGUIMENT I AVALUACIÓ

El programa de pràctiques restauratives busca els següents impactes:

- L'aprenentatge i conscienciació de la significació del conflicte i violència en el marc de relacions educatives.
- Dotació d'eines de prevenció i provenció d'eines de restauració i rehabilitació sistèmica.
- Visibilització i construcció de referents positius d'equitat en la comunitat.

El seguiment i valoració consistirà en la interlocució continuada amb les facilitadores via mail o telèfon sobre la valoració del seguiment.

Aquesta interlocució busca una comunicació directa i resolutiva de coneixement sobre els interessos, les necessitats i el funcionament del centre, que inclou una corresponsabilitat de referents socioeducatius i de l'equip d'intervenció d'Espai Coneix.

Els indicadors seran facilitats mitjançant enquesta online amb la intenció de tenir el màxim de participació possible i amb enquestes presencials o en línia.

Així doncs, els indicadors a valorar són:

1. Nombre de sessions / espais de reflexió realitzades per a fomentar pràctiques no punitives, la igualtat d'oportunitats, etc.
2. Conflictes detectats per discriminació: tipologia de conflictes.
3. Assistència a la formació i capacitació per part dels referents educatius.
4. Nombre de sessions realitzades.
5. Nombre de participants.
6. Interès i nivell de satisfacció per la formació.
7. Aprenentatge de conceptes restauratius.
8. Percepció d'interès i necessitat del programa.
9. Coneixement de conflictes associats a les pràctiques culturals punitives.
10. Incorporació accions concretes / mesures basades en les pràctiques restauratives.
11. Reunions amb l'equip de coordinació per al seguiment del programa.
12. Seguiment de conflictes comunicats i de casos de micro-violències.
13. Nombre d'accions restauratives proposades i liderades a les micro-zones
14. Conscienciació de la perspectiva restaurativa i la diversitat en les seves relacions.
15. Percepció d'interès i necessitat de la perspectiva restaurativa en l'entorn.
16. Aplicació de recursos i eines per prevenció i gestió de conflictes entre iguals amb perspectiva restaurativa.
17. Satisfacció dels tallers.